

አንድ ዓይነትነት ያልሆነው አንድነት

ቶሎሳ ኡርጌሳ 05-01-18

የትኛውም ሀገራዊ ራዕይ ከኢትዮጵያዊ አንድነት ውጭ እውን ሊሆን አይችልም። ኢትዮጵያ የሁላችንም ሀገር ናት። የእገሌና የእገሌ የሚባል ዘውግ የላትም። የአንድነታችን መገለጫም ናት። የጋራ ቤታችን የሆነችውን ሀገር ለግንባታዋ እጅ ለእጅ ተያይዞ የመሰለፍ፣ ለልማት፣ ለዴሞክራሲና ለሰላም እንዲሁም ለኢትዮጵያዊ በጎ ዓላማ ብሎም ተግባር ሁሉም ዜጋ አቅምን አቀናጅቶ ጠንካራ ቁመና መያዝ ይገባል። ለዚህም ይመስለኛል—የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ጠቅላይ ሚኒስትር ዶክተር አብይ አህመድ በተለያዩ መድረኮች ላይ ስለ ኢትዮጵያዊነት ሲያነሱ “መደመር አለብን” በማለት የገለጹት።

ታዲያ ይህች የሁላችንም ሀገር የጋራችን የመሆኗን ያህል፣ ቀለመ ብዙም ናት። ህብራዊ ናት። ይህ ህብራዊነት ተደምረን አንድ እንድንሆን ያደረገን ነው። በሌላ አባባል፣ አንድነት አንድ ዓይነትነት ባይሆንም፣ አንድነታችን በመግቢያዬ ላይ የገለፅኩትን ኢትዮጵያዊነትንና ኢትዮጵያን ለማጠናከር እጅግ ወሳኝ ጉዳይ ነው። አንድ ዓይነት የትኛውም የዓለማችን ክፍል ውስጥ የለም። ሌላውን ትተን ቀላሉን ከአንድ መሃፀን መንታ ሆነው የተወለዱ ህፃናት ብንወስድ እንኳ፣ የሚያገናኛቸው በርካታ አንድነቶች ቢኖራቸውም አንድ ዓይነት ግን ሊሆኑ አይችሉም። ይለያያሉ።

ልዩነት በቀለም፣ በአስተሳሰብ፣ በሃይማኖት እንዲሁም በሌሎች ዘውጎች መኖሩ ዓለማዊ ክስተት ነው። ሊሻር አይችልም። ኢትዮጵያችንም የሀገራችን ብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ህዝቦች ሁለንተናዊ ልዩነቶች ድምር ውጤት ናት። አንድነታችን ህብረ ብሔራዊነታችንን ያደመቀ ነው። በብዝሃነት ውስጥ ይህን ልዩነት ማቻቻልና ልዩነቱ ለኢትዮጵያችን የሚያመጣውን ፀጋ ተቀብለን የምንጓዝ ከሆነ፣ ጠቅላይ ሚኒስትሩ እንዳሉት ታላቁን ህዝቧንና ታላቁቱን ሀገራችንን ከምንግዜውም በላይ ገናና እና ወደ ነበረችበት የክብር መንበር ልንመልሳት እንዲሁም ህዳሴዋን እውን ማድረግ እንችላለን። አንድ ዓይነት ባንሆንም “ተደማሪው” አንድነታችን ይህን እውነታ ማረጋገጥ ይችላል።

ኢትዮጵያ የምትከተለው ፌዴራላዊ ስርዓት ይህን እንድናደርግ ምቹ ሁኔታ የፈጠረ ይመስለኛል። ዴሞክራሲያዊ ብሔርተኝነት አንድነትን ይበልጥ የሚያጠናክር ነው። ርግጥ በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኙት ብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ህዝቦች በፈቃዳቸው ባረቀቁት ህገ-መንግስት ላይ አንድ የጋራ ኢኮኖሚና

ፖለቲካዊ ማህበረሰብን ለመገንባት በገቡት ቃል ኪዳን መሰረት ላለፉት 27 ዓመታት ገደማ በመከባበርና በመቻቻል እንዲሁም አንደኛው የሌላኛውን ባህል፣ እምነትና ትውፊት በማክበር አስመስክረዋል። በዚህም እያንዳንዱ ብሔር፣ ብሔረሰብና ህዝብ ዲሞክራሲያዊ ብሔርተኝነቱን አጠናክሯል። ሆኖም ይህ ሁኔታ ይበልጥ እንዲጠናከር ማድረግ ያስፈልጋል።

ርግጥ ብዝሃነትን በሚያከብር ስርዓት ውስጥ የሚተገበር ዲሞክራሲያዊ ብሔርተኝነት ይበልጥ እንዲጎለብት ማድረግ አሌ የሚባል ጉዳይ አይደለም። በእኔ እምነት ዲሞክራሲያዊ ብሔርተኝነት ይበልጥ እንዲጎለብት የተለየ መንገድን መከተል የሚያስፈልግ ይመስለኛል።

ርግጥ ነው— ባለፉት ዓመታት በኢትዮጵያ የተከናወነው ዲሞክራሲያዊ ብሔርተኝነትን የማጎልበት ጥረት ምንም ችግር አልነበረበትም ብሎ መከራከር አይቻልም። በአንድ በኩል ባለፉት ስርዓቶች የነበሩት ውስብስብ የብሔር ጭቆናዎች አኳያ አስተሳሰቡን በቀላሉ ማስረፅ አስቸጋሪ ያደረገው ይመስለኛል። በሌላ በኩልም የስርዓት ስራው ትኩረት ተሰጥቶት እንዳይከናወን የተለያዩ የውስጥና የውጭ ተፅዕኖዎችን መሻገር አለመቻላችን ችግሩን አዋሳሰቦታል ብዬ አስባለሁ። ይህ ባይሆን ኖሮ ዲሞክራሲያዊ ብሔርተኝነት የሀገራችንን አንድነት በማጠንከር ኢትዮጵያዊነት ይበልጥ እንዲያብብ ማድረግ አይቀሬ ይሆን ነበር።

ኢትዮጵያዊ ማንነታችን የክብራችን መገለጫ ነው። የአንድነታችን ማሳያም ጭምር። ዲሞክራሲያዊ ብሔርተኝነትን ማጠናከር ይህን ኢትዮጵያዊ አንድነታችንን ይበልጥ የሚያጎላው ይሆናል። የዲሞክራሲያዊ ብሔርተኝነት ፅንሰ ሃሳብ ከሌሎች ብሔሮችና ብሔረሰቦች ጋር በሰላም የመኖርና ችግርንም በውይይት ለመፍታት የሚያስችል ማህበረሰባዊ ግንኙነትን መከተል ነው።

ዲሞክራሲያዊ ብሔርተኝነት ከትምክህትና ከጠባብ ኃይሎች ጋር ለሚደረግ ትግል ዓይነተኛ መሳሪያ ነው ብዬ አስባለሁ። ምክንያቱም ይህን መሰሉ ብሔርተኝነት የራስን ማንነት እንደሚያከብር ሁሉ ሌሎችም በተመሳሳይ አሉ ብሎ ሊቀበል ስለሚችል ነው ነው። መተሳሰብንና የጋራ ልማትን በማረጋገጥ ረገድም ቁልፍ ተግባር ይኖረዋል።

ብሔርተኝነቱ የመልካም አስተዳደር እና የልማት ጥያቄዎችን በዘላቂነት ለመፍታት የሚያስችል ነው። ስለሆነም ፅንሰ ሃሳቡ የበላይነት ባገኘባቸው አካባቢዎችና ክልሎች ምንም ዓይነት ግጭት ሲከሰት አይስተዋልም። “ለምን?” ከተባለ፣ ዲሞክራሲያዊ ብሔርተኝነት የጋራ የልማት ተጠቃሚነትን የሚያረጋግጥ ስለሆነ ነው። እናም ኢትዮጵያዊ የጋራ ልማትንና ህዝባዊ ተጠቃሚነትን ይበልጥ ለማረጋገጥ

በአንዳንድ አካባቢዎች ሙሉ ለሙሉ ባይሆንም በአመዛኙ የሚስተዋሉትን የጠባብነትና የትምክህት አስተሳሰቦችን ወደ ዲሞክራሲያዊ ብሔርተኝነት እሳቤ ማምጣት የሚያስፈልግ ይመስለኛል።

ምንም እንኳን በእኔ እምነት ዲሞክራሲያዊ ብሔርተኝነት በኢትዮጵያ ብሔሮች መካከል የአመለካከት ዝምድና መፍጠር ቢችልም (የአፈጣጠር ሁኔታው ልዩነቱ እንደተጠበቀ ማለቴ ነው)፤ ኢትዮጵያችንን ወደ ላቀ ደረጃ በማድረግ ረገድ የሚቀረው ጉዳይ መኖሩ ግልፅ ነው። ለዚህም በአሁኑ ወቅት የትምክህትና የጠባብነት ፈተናዎችን በአስረጅነት ማንሳት ይቻላል።

ርግጥ ባለፉት 27 ዓመታት ያህል ትምክህትና ጠባብነት አመለካከቶችን ወደ ዲሞክራሲያዊ ብሔርተኝነት እሳቤ ለማምጣት በርካታ ሥራዎች እንደተከናወኑ መካድ አይቻልም። አመለካከቶቹም አልፎ...አልፎ የሚያንሰራራው በሙስና እና ያልተገባ ጥቅም በሚሹ አካላት አማካኝነት እንደሆነ ሲገለፅ ይሰማል።

እነዚህ ሁኔታዎች እሳቤውን ለማስረጃ ተግዳሮት የፈጠረ ይመስለኛል። ታዲያ በቅድሚያ ሙስናን ከህዝቡ ጋር ሆኖ በመታገል ፈር ማስያዝ ይገባል። ጠቅላይ ሚኒስትር ዶክተር አብይ እንዳሉት ቢያንስ የቀበሌ መታወቂያ ለማወጣት ህዝቡ ዘመድ ጋ መደወል እንዳይኖርበት ማድረግ ያስፈልጋል። ሌሎችን የሙስና የቁርኝት ሰንሰለቶችንም መበጠስ ይገባል።

ለጥቆም አመለካከቶቹን ከህዝቡ ጋር በመሆን ወደ ዲሞክራሲያዊ ብሔርተኝነት ጎራ መቀላቀል ይቻላል። በእኔ እምነት ለውጡ በዚህ ዓይነት መንገድ ቢቀጥል ውጤት ማምጣት ይቻላል ብዬ አምናለሁ። ለዚህም የስርፀት ስራን በባለ ሁለት ደረጃ የተግባቦት መንገድን (Two- Step way of Communication) መከተል ያስፈልጋል— በመገናኛ ብዙሃን እና በየማህበረሰቡ ውስጥ ተሰሚነት ባላቸው የጎሳ መሪዎች፣ አባባዎችና የሀገር ሽማግሌዎች አማካኝነት።

በእኔ እምነት ዲሞክራሲያዊ ብሔርተኝነትን ከአራት መሰረታዊ ትርጓሜዎች አኳያ በመመልከት የስርፀት ስራውን ገቢራዊ ማድረግ የሚቻል ይመስለኛል። አንደኛው፤ ማንነትን ማወቅ ሲሆን፤ ሁለተኛው፤ የሌሎችንም ማንነት ማወቅ ነው። ሶስተኛው፤ እኩል ተጠቃሚነትን ማረጋገጥ ነው። አራተኛው ደግሞ አካባቢን ማልማት ነው። እነዚህ አራት መሰረታዊ ጉዳዮች ኢትዮጵያዊ አንድነትን ከማረጋገጥ ባሻገር ሀገራዊ ዕድገት እንዲፋጠን ጉልህ ሚና ያላቸው ናቸው። አራቱንም በጨረፍታ ልንመለከታቸው እንችላለን።

ማንነትን ከማወቅ አኳያ፤ የተለያዩ ፍላጎቶችና ጥቅሞችን መለየት ያስፈልጋል። የጋራ የሆኑ ባህሪያትን መገንዘብም እንዲሁ። የራሳችንን ፍላጎቶችና ጥቅሞች ስናረጋግጥ፤ የወል የሆነውን ኢትዮጵያዊ አንድነትን ልንዘነጋው አይገባም።

የራሳችንን ማንነት ለማወቅና ጥቅሞቻችንን ለማጣጣም በምናደርገው ጥረት ውስጥ፤ በኢትዮጵያዊነታችን የሚኖረን “ተደማሪነት” የወል ስለሆነ ከሌሎች ጋር ያለውን የጋራ ፍላጎትና ጥቅም አብረን መመልከት ይገባናል። እንዲህ ዓይነቱ ሚዛናዊ እይታ በራስ ጥቅም ውስጥ ሌሎችንም እንድናስብ ያደርገናል።

እኩል ተጠቃሚነትን ከማረጋገጥ አኳያ፤ የትኛውም ወገን የጋራ በሆኑ ሀገራዊ ጉዳዮች ላይ በመብለጥም ሆነ በማነስ ስሜት ውስጥ ሳይገባ በጋራ መጠቀምን እውን ማድረግ ያስፈልጋል። ሁሉም ማንነቶች ከኢትዮጵያ ሁለንተናዊ ለውጥ እኩል ተጠቃሚ መሆን ይኖርባቸዋል። ስሜታዊነትን በማውጣት በሰከነ መንገድ የእኩል ተጠቃሚነትን ሁኔታ ማረጋገጥ ያስፈልጋል።

አካባቢን ከማልማት አኳያም ቢሆን፤ ሁሉንም ተጠቃሚ የሚያደርግ አካባቢን በተገቢው መንገድ ለልማት የማዋል ጉዳይን መተግበር ይገባል። ማንነቶች በያሉበት አካባቢ ልማታቸውን እንዲያሳልጡ ድጋፍ ማድረግ ያስፈልጋል። ይህ ድጋፍም ማንነቶች እንደ ሀገር ሲደመሩ ሀገራዊ ስኬቶች እንዲሆኑ ያደርጋል። በእኔ እምነት ዲሞክራሲያዊ ብሔርተኝነትን ከእነዚህ አራት መሰረታዊ ጉዳዮች አኳያ በማስረፅ ኢትዮጵያዊ አንድነት ይበልጥ እንዲያብብ ማድረግ የሚቻል ይመስለኛል። ያኔም አንድነታችን አንድ ዓይነትነት ባይሆንም፤ ኢትዮጵያዊነትን ያሳላዋል፤ ያደምቀዋል። “ተደማሪነታችን” ውጤት ሲያመጣ እንድንመለከትም ያደርገናል።